

מסורת הש"ס

(א) לַעֲלֵל עַד. פה: [ע"ש] ע"ז לו. קדושין א. ס: [ע"ש]. (ב) [ע"ל רבי]. א (א) [לעיל עב]. וס"ג. ד) פסחים קה. (ס) לעיל כ, ו) המאלי פ"י אפילו ורקן למטה שאל יושבת עליה עמו. ולשון שו"ע אפי' היא יושבת במטה ונפל הגט במטה, ודפוס נאפולי ה' אפי' היא עמו במטה, (א) ב"ב פה: ח) [ב"מ ו:], ט) ב"ק סד: ב"מ י: נו"ג, [נזיר כד: מטהרין עה], (א) כיתום כד: ב"ב מה. מנ. כמותו פה. לה, יט) ג"ז שס ו"ק ח: ה) [ג' גרש"י שגר"י טס"ף: ומה נתון ק"י, דף 97] עב., טו) ב"רין טס"ף: כלומר לאחר, טו) [דף עה.], (י) [ע"ג], וזה הדיבור ליתא בדפוס, ויש להקדמו לפני הדיבור וכד כהנא,

תורה אור השלם

- בי יקח איש אשה ובקעה ויהי אם לא המציא חן בעיניו פי' מציא בה ערות דבר וכתב לה ספר ברייתו [ונתן קידה ושלחה מביה] דברים כד א
- אם התמצא התמצא בקידו הגנבה משור עד ומבור עד שה דיים שנים ושלם: שמות כב ג

הגהות הב"ח

(א) גבי' ללמל' לית. י"ב ע"י לעיל פ"ב דק"ב כ ע"א:

מוסף רש"י

הובא בסוף התוסכת.

מוסף תוספות

א. [ד]לא נשאר מן השבוע אלא מעט, ואומר לאחר שבוע זה. ר"ן. ב. דוקא ידה. מוס' הלא"ה. ג. דמכליל ופרט וכלל. דרש' לה. ט"ז. טז"א. ד. הלכך מרביתן מותין כל דבר שדומה ליה. ט"ז"א. ה. [ו]כדאמרין במבואה [ב"ק דף ע"ב] כל מקום שאתה מוצא שתי כללות הסמוכין כל הוה הלא פרט בניהם. מוס' ב"מ סד: א. [ד]ויש לבצע פירות עד שיתכתוב לה ו בפירותיהן. מוס' ב"ב פ"ב ד"ה נתמנה. ד. דאצי"ג דאינו מוכיר ובפירותיהן הכי בעי למינה. ט. פ. למקרי חצירה. מוס' ב"ב פ"ב פ"ב סד: ט. מדרב כהנא. מוס' ב"ב פ"ב פ"ב ד"ה ודבר. י. נראה לר"י האלשון דין ודברים אין צריך להביא ראיה דמהי, ומסתברא הוא דמהני ה"כא דלא באה לידו כמו בעלמא לישנא מעליא, אלא. מוס' כמותו פה. ד"ה כדרי. יא. לדעין דבר זה יחולו הנשואין וליענין דבר זה לא יחולו. מוס' הלא"ה. יב. אלא אמור לה דין ודברים אין לי בכנסין. ט. ג. דנהי דמכת תנאי לא מהני, מכת סילוק בעלמא מועיל. מוס' כמותו. ט. ד. [ואהא] מייית נמי כדבא, כלומר באיזו נחלה מועיל התנאי באותה שבאה לו ע"י תקנת חכמים. מוס' ב"ב פ"ב ט. להתחייב במצוות, ואם הוא גידול הכי בעצמו. מוס' הלא"ה. טו. ומה עבדא אהא ליה גופיה אמר דלא אהא לעצמן מהני אשה דלא קני ליה גופה לא כ"ש, ומה ק"י הוא זה דילמא עבר שאני לפי שבקל זוכין בו שמים כדי להתחייב במצוות משא"כ באשה. מוס' הלא"ה כמותו ט. ט. ד. [שדה] איך יוכה בעצמו. מוס' כמותו ט.

לכי נפקא קאמר לה. ואי מיית כלילה לא הוי גיטא. וגבי מתני' נמי הרי זה גיטך לכשלא אכל לאחר שנים עשר חדש^א לאו גט הוא וליכא למיסמך אומנו של שטר מוכיח עליו דהא בזהדיא אמר לכשלא אכל יהא גט אכל לא מעכשיו: **באם טאל.** ודכוותה אם לא באתי ואמר^ב לעיל בפירקין (דף עב.) גט אם מתי אם שמי לשונות משמע מעכשיו ומעכשיו לכשיגיע אמר מהיום הוי מעכשיו לא אמר מהיום הוי לכשיגיע הלכך רבותינו סברי לה כרבי יוסי כו': **כאם מתי גידול.** ואמרן לעילוי דלאחר מיתה הוא לכשאמות והכא נמי משמע לכשלא אכל לאחר שנים עשר חודש: **ככז גט על סנאי כשר.** ואפילו לא נתקיים המנאי דהא הכא הוא לזה כמנז לאחר י"ב חדש ווס קדמו וכתבוהו ומכשר רבי יוסי ונימא נמי דארישא פליג: **מדהוס ליה למימר כו.** אכל כרישא מודה: ורננן. דפליגי עליה סברי ל"ש אמר כתבו אם לא באתי ל"ש אם לא באתי כתבו לא לזה לכותבו אלא לאחר י"ב חדש: **לאחר שצוה שנה.** זה גיטך אם לא אכל לאחר שצוה ווי^א משטו ו ממתינים לא שנה שמינית דכל שנה שמינית קרויה אחר שצוה: **חד בשנה פרי בשנה ופולג בשנה.** קרי בתר שנת שעברה אכל כריעי חמישי וששי נקראין על שם שנת הבאה: **קמי בשנה.** האי שנת דקאמר יוס שנת ממנש קאמר: **לאחר כרגל.** אם לא אכל לאחר כרגל כרץ להמני ל' יוס: וקלפוס. יפה אמרת דודאי יחידאה אמרה: **ולא קלפוס.** לא הודו לו שנאמרה מפי רבים משום דלית הלכתא כוותיה:

הדרן הלך מי שאחזו

הזורק גט ויהי כסוד ציפס. של נכסי מלוג וזרקו לה ע"ג קרקע: **הרי זו מגורשת.** דקנתה לה חזרה כאליו נתנו גידה כדמפרש בגמ': **לסוד חיקה או לסוד קלסה הרי זו מגורשת.** ואפילו היא כסוד צימו וטעמא מפרש בגמ' י: **קלסה.** קל שהגשים נותנות לתוכו מחטין ולנוריות: **גבי' ס"ל ונסן מ"מ.** ודרשי' ליה כלנפי נפשיה מדלל כתיב ויבדה יתנון משמע לן נתינה כל דלוא. וידה כדכז רחמנא דנעינן דומיא דידה דמשתמרת לדעתה כדמפרש לקמיה י: **משום דבעל כרחא.** כלומר דכי יידי ליה נמי גידה על כרחא היא ואפילו הכי אמר רחמנא דמתגרש הלכך חזרה נמי קני לה: **אכל גנב.** דלא מתייבז אי שדייה איניש על כרחיה: **אימא.** מדעמייה נמי לא חיקני ליה חזרו אם לא משך כגון נכנסה לחזרו ונעל כפניה: **קנה צעלה.** לפירות להשתמש בה ואכתי לא נפיק גט מידיה דצעל: **דככז לה כו'. השמא** משמע דככז לה כן לאחר שכנסה: **על שדה זו.** שהיתה לה עמו שותפות בה: **ואין לי עסק בה.** אחת מכל לשונות הללו: **לא אמר כלום.** דמלמא שיהא שלו כרץ לכתוב לשון מתנה: **ככוסכ לה.** דין ודברים כו' צעודה ארוסה קודם שזכה בנכסים וא"ל לכתוב לשון מתנה דיכול להתנות כדכז כהנא: **ממקום אחר.** שאינה ירושת אבותיו מן התורה: **מסנה עליה.** קודם שזכה:

דמהני גבי עבד אין לי עסק כך לא כמו שמפרש ר"מ דזכו ביה שמיא^{טו} דלא אלא היינו טעמא דאין לי עסק כך משמע אלא מהא לעצמן וזה לא שייך בשדה י':

סבר לה כו' יוסי דאמר זמנו של שטר מוכיח עליו והוה ליה כמחיים אם מתי כמעכשיו אם מתי ומר לא ידבר לה כו' יוסי והוה ליה כאם מתי גמיה: **מחנא** אלא באחי מכאן ועד י"ב חדש כתבו גט ותנו לאחר שנים י"ב חדש אינו גט פי' שהוא לא הרשה אותם לכתוב אלא אם לא יבא לאחר י"ב חדש ולא בתוך י"ב חדש כתבו גט ותנו

"לכי נפקא קאמר לה וכי מיית בליליא הוי גט לאחר מיתה י'על מנת שתצא חמה מנרתיקה מעכשיו קאמר לה^ט דאמר רב הונא אמר י'רב כל האומר על מנת כאומר מעכשיו דמי י'לא נחלקו אלא באם תצא מר סבר לה כרבי יוסי דאמר י'זמנו של שטר מוכיח עליו והוה ליה כמהיום אם מתי כמעכשיו אם מתי מר לא סבר כרבי יוסי והוה ליה כאם מתי גרידא: כתבו ותנו גט לאשתי אם לא באתי מכאן ועד י"ב חדש כתבו כו': אמר ליה רב יימר לרב אשי לימא קסבר ר' יוסי כתב גט על תנאי כשר לא לעולם אימא לך פסול ושאני הכא מדדוה ליה למימר אם לא באתי כתבו ותנו ואמר כתבו ותנו אם לא באתי הכי קאמר כתבו מעכשיו ותנו אם לא באתי ורבנן לא שניא הכי ולא שניא הכי ת"ר דלאחר שבוע שנה לאחר שנה חדש לאחר חדש שבת לאחר שבת מאי י'יתיב ר' זירא קמיה דרבי אסי ואמרי לה רבי אסי קמיה דרבי יוחנן וקאמר י'חד בשבא ותרי ותלתא בתר שבתא ארבעה וחמשה ומעלי שבתא קמי שבתא תניא רבי אומר לאחר הרגל שלשים יום נפק ר' חייא י'דרשה משמיה דרבי וקלפוס משמיה דרבים ולא קלפוס א^ט אלמא לית הילכתא כוותיה:

הדרן עלך מי שאחזו

הזורק גט לאשתו והיא בתוך ביתה או בתוך חצרה הרי זו מגורשת וזרקו לה בתוך ביתו או בתוך חצרו אפילו הוא עמה במטח^א אינה מגורשת י'לתוך חיקה או לתוך קלתה הרי זו מגורשת: **גבי' מנא הני מילי** י'דתנו רבנן י'ונתן בידה אין לי אלא ידה גגה חצרה וקרפיה מנין ת"ל ונתן מכל מקום י'ותניא נמי הכי גבי גנב ידו אין לי אלא ידו גגה י'חצרו וקרפיו מנין ת"ל^ב י'המצא תמצא מכל מקום וצריכא דאי אשמועי' גט משום דבעל כרחא מגרשה אבל גנב דליתיה בעל כורחיה אימא לא ואי אשמועיני גנב משום דקנסייה רחמנא אבל גט אימא לא צריכא חצרה י'מה שקנתה אשה י'קנה בעלה א"ר אלעזר בכותב לה דין ודברים אין לי בנכסך וכי כתב לה הכי מאי הוי והתניא י'האומר לחבירו דין ודברים אין לי על שדה זו ואין לי עסק בה וירי מסולקת הימנה לא אמר כלום אמרי דבי ר' ינאי בכותב לה ועודה ארוסה וכדרי כהנא דאמר רב כהנא נחלה הבאה לו לאדם ממקום אחר אדם מתנה עליה שלא ירשנה וכדריבא י'דאמר רבא האומר

מי שאחזו פרק שביעי גיטין

לאחר שבוע שנה. נראה דלפילו עומד כסוף שצוה^א הוי שנה כיון שהזכיר לשון שצוה:

הדרן עלך מי שאחזו

הזורק. ת"ר ונתן. וא"ת ונימא ונתן כלל בידה פטר ואין כולל אלא מה שצברט^ב וי"ל ושלחה חזר וכלל^ג ודיינינן ענין הפרט י'וכן י"ל כסמוך גבי המלא תמצא דהוי כלל ופטר וכלל דשדי ידו בין המלא תמצא^ד וא"ת א"כ היכי פריך כריש מרובה (ב"ק סד:) גבי שדי חמור בין המלא תמצא והא מיבעי ליה לכדתניא אין לי אלא ידו כו' ומאי פריך כיון דהכא נמי שדינן ידו בין המלא תמצא הכי נמי נישדי חמור וי"ל כיון דשדינן ידו דאיירי ברשות דמי להמלא תמצא מו לא נישדי חמור דהוי דבר הנגנב: **בביתב** לה דין ודברים כו'. וא"ת והא אכתי אית ליה לצעל פיירי כדלמרינן כשכותב (כמותו פה.) שצעל לוכל פירות כמיה^ה וי"ל דכתיב לה דין ודברים אין לי בנכסין וצפירותיה^ו דלא לית ליה כדלמרי' הסם ולר"ת דמפרש כסמוך דלא תלי בנאכילת פירות^ז אחי שפיר כמו שאפרש כסמוך:

והתניא האומר לחבירו כו'. הוה מני לשנויי בשכותב לה כשון טוב המועיל וא שנתה לה הצעל כמנמנה דלמרינן בחזקת הדמים (ב"ב דף נא:) דקנתה ואין הצעל לוכל פירות אלא משום דצפרק הכותב (כמותו פה.) אלטרין לשנויי הכי משני נמי הכא: **וכדרב כהנא דאמר רב כהנא נחלה כו'.** אהא לא מייתי ראיה^ט כיון דעדיין אין זכה בנכסים שיכול לצעל עצמו אפילו כשון גרוע דהא כהנא דמייתי לא איירי כשון דין ודברים ועוד דאי אפשי דמייתי הוי לשון טוב טפי מדין ודברים כדמשמע בכריפות (דף כד:) אלא י'מייתי דלא מיקש' היכי יכול להתנות שלא יירשנה הואיל שלא זא לעולם עדיין כמו שאינו יכול להתנות על נחלת אציו ואפילו לר"מ דאמר (ב"מ נד.) צל מנת שאין לך עסק כמות וטענה תנאו צטל משום דמתנה על מה שכמוצ בתורה הא דדרננן תנאו קיים שאני התם שהוא עושה תנאי גמור י'א אכל הכא אין עושה כל כך תנאי^ב ועוד דלמרינן בלחזו נשך (ב"מ דף סו.) דצפרי' שיעשה המנאי איתו שצריך לתנאי והכא עושהו חזון שאינו כרץ לתנאי ויבטיח שפיר מדרב כהנא דלדס מתנה עליה שלא יירשנה^ג וכי תימא מאי שנה מנחלת אציו שאינו יכול להתנות לא דמי שהרי הכא תקנת חכמים היא^ד וכדריא דלמר האומר אי אפשי בתקנת חכמים כגון זו שומעין לו דכלום עשו אלא להנאות אי אפשי לא בצוהיה הנאה ואע"ג דלרז אית ליה כשכותב י'אפילו בדאורייתא יכול להתנות הש"ס דהכא לא סבר הכי ועוד דמסקנא דהתם לא קאי הכי: י'ד"ן ודברים אין י'על שדה זו י'א אמר בל"ום. כל הני לישני לא מהני כלום משום דמדין ודברים ומעסק ידיו ורגליו סליק נפשיה ולא מגופה דשדה כדלמרינן בפ"ב דכריתות (דף כד:) והא שמיא^{טו} דל"כ היכי מייתי ראיה לקמן בפ"ב (דף פה.) דבאשה מהני הכי כו' יוסי דאמר זמנו של שטר מוכיח עליו והוה ליה כמחיים אם מתי כמעכשיו אם מתי ומר לא ידבר לה כו' יוסי והוה ליה כאם מתי גמיה: **מחנא** אלא באחי מכאן ועד י"ב חדש כתבו גט ותנו לאחר שנים י"ב חדש אינו גט פי' שהוא לא הרשה אותם לכתוב אלא אם לא יבא לאחר י"ב חדש ולא בתוך י"ב חדש כתבו גט ותנו

סבר לה כו' יוסי דאמר זמנו של שטר מוכיח עליו והוה ליה כמחיים אם מתי כמעכשיו אם מתי ומר לא ידבר לה כו' יוסי והוה ליה כאם מתי גמיה: **מחנא** אלא באחי מכאן ועד י"ב חדש כתבו גט ותנו לאחר שנים י"ב חדש אינו גט פי' שהוא לא הרשה אותם לכתוב אלא אם לא יבא לאחר י"ב חדש ולא בתוך י"ב חדש כתבו גט ותנו

סבר לה כו' יוסי דאמר זמנו של שטר מוכיח עליו והוה ליה כמחיים אם מתי כמעכשיו אם מתי ומר לא ידבר לה כו' יוסי והוה ליה כאם מתי גמיה: **מחנא** אלא באחי מכאן ועד י"ב חדש כתבו גט ותנו לאחר שנים י"ב חדש אינו גט פי' שהוא לא הרשה אותם לכתוב אלא אם לא יבא לאחר י"ב חדש ולא בתוך י"ב חדש כתבו גט ותנו

עין משפט ונר מצוה

עא א ב ג מיי' פ"ט מהל' גירושין הלכה טו סמג עשין ז טושי"ע אה"ע סי'

קמח סעיף ד:

עב ד ה מיי' שם הלכה כג טושי"ע שם סי':

א ו מיי' פ"ה שם הלכה א סמג שם טושי"ע אה"ע סי' קלט סעיף א:

ב ז מיי' שם הלכה ח טושי"ע שם סעיף י:

ה [טושי"ע חו"מ סי' שמח סעיף ד:]

ג י מיי' פ"ב מהל' אשוח ה"ל ז [פ"ג מהל' זכיה ה"י ז' ופי' מהל' גרויס הי"ן] סמג עשין מח טושי"ע אה"ע סמ"ג פ"ה סעיף ז [וי"ד סי' רכב ס"א חו"מ סי' קח ס"א:]

ד י מיי' פ"ב מהל' אשוח ה"ל ז א סמג שם טושי"ע אה"ע סי' א סעיף א וסעיף ג וסעיף ז וסי' סט סעיף ז:

פסקי רי"ד

לה אברייאתא אבל למתני' אם לא באחי תקני והוי לא בא פי' בביריתא דתני היה הולך ובא יש לחוש שמא פייס אבלי מתני' דלא חגי ובא לא חיישין שמא בא: **מתני'** הרי זה גיטין אם לא באחי מכאן ועד שנים עשר חודש ומת בתוך שנים עשר חודש אינו גט. מעכשיו אם לא באחי מכאן ועד י"ב חדש ומת בתוך י"ב חדש הרי זה גט. נתנן רבותינו שמואלא לישנא פי' אצי"ג דלא אמר לה מעכשיו. מאן רבותינו אמר רב יהודה אמר שמואלא בי דינא דשדו משתא פי' הוא ר' יהודה נשיאה כן בנו של רבינו הקדוש דתנן כפי' אין מעמידין (ע"ז לה:) רבי יהודה הנשיא ובית דינו התירו השמן. וסבר לה כו' יוסי דאמר זמנו של שטר מוכיח עליו פי' דתנן בבבא בתרא (קלו.) הכותב נכסיו לבנו לאחר מותו צריך שיתכונ מהיום ולאחר מיתה רבי יוסי אומר אינו צריך: אמר ר' אבא בריה דר' חייא בר אבא א"ר יוחנן ר' יהודה הנשיא בנו לר"ג בר רבי התיירא לישנא ולא הורו לו כי עשוהו ואמר לה כל סייטתא למימרא דלית הלכתא כותיה. א"ל רבי אלעזר ליהואו סבא כי שריתוה לאלתר שריתוה או לאחר י"ב חדש שריתוה לאלת' שריתוה דהא לא אחי או דילמא לאחר י"ב חדש שריתוה דאידיקא לה תנאיה א"ל ותבעי לך מתני' מעכשיו אם לא באחי מכאן ועד י"ב חדש ומת בתוך י"ב חדש הרי זה גט לאלתר הוי גט דהא לא אחי או דילמא לאחר י"ב חדש דאידיקא תנאה. א"ל אין הכי נמי דמתני' קא מיבעיא לי ודקא שאילנא לך בה משום דהיתר בההוא מנינא ולא איפשטא והומורא עבדי' עד שישלימו י"ב חדש: אמר אביי הכל מודים היכא דאמר לה לכשתצא חמה מנרתקה לכי נפק קא"ל וכי מיית בליליא הוי גט לאחר מיתה פי' ודכוותא גבי מתני' נמי אם אמר לה הרי זה גיטך לכשלא אבא לאחר י"ב חדש לאו גיטא הוא וליכא למיטסקי זמנו של גט מוכיח עליו. על מנת שתצא חמה מנרתקה מעכשיו קא"ל דאמר רב הונא כל האומר ע"מ כאומר מעכשיו דמי. לא נחלקו אלא באם תצא חמה מנרתקה מר